

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/197/2017
Identifikačné číslo spisu: 5115225390
Dátum vydania rozhodnutia: 10.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5115225390.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne S. T., bývajúcej v X., zastúpenej JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., advokátkou so sídlom v Žiline, Mariánske námestie č. 31, proti žalovanému G. T., bývajúcemu v X., zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Chlapík, s.r.o., so sídlom v Žiline, Sládkovičova č. 13, IČO: 47232072, o uloženie povinnosti strpieť právo užívať nehnuteľnosť, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 27 C 391/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. decembra 2016 sp. zn. 5 Co 363/2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 20. decembra 2016 sp. zn. 5 Co 363/2016 a uznesenie Okresného súdu Žilina z 24. marca 2017 č.k. 27 C 391/2015-80.

Vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. februára 2016 č.k. 27 C 391/2015-47 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby žalovanému bola súdom uložená povinnosť strpieť užívanie nehnuteľností v katastrálnom území J., ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. XXX ako dom so súpisným č. 421 postavený na parcele č. 329 a parcela č. 329 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 472 m² (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“).

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že sporné nehnuteľnosti, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve rodičov žalovaného a po ich smrti ich zdedil žalovaný a jeho sestra, užívala žalobkyňa spolu so žalovaným až do marca 2015. Vzhľadom na to, že žalovaný a jeho sestra sa ako podieloví spoluvlastníci (každý v podiele po 1/2) nevedeli dohodnúť o užívaní sporných nehnuteľností, bola podaná žaloba o zrušenie a vyporiadanie ich spoluvlastníctva; súd v konaní o tejto žalobe schválil súdny zmier, v zmysle ktorého žalovaný nadobudol spoluvlastnícky podiel jeho sestry s tým, že jej titulom vyporiadania vyplatí sumu 58 200 €. Na splnenie tejto povinnosti žalovaného boli použité finančné prostriedky patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) žalobkyne a žalovaného. Z ich spoločných prostriedkov boli hradené aj výdaje na údržbu a zhodnotenie sporných nehnuteľností.

1.2. Súd prvej inštancie vzal pri rozhodovaní na zreteľ ustanovenie § 143 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého v BSM nie sú veci, ktoré jeden z manželov nadobudol dedičstvom (žalovaného „prvý“

spoluvlastnícky podiel 1/2). Súdom schválený zmier predstavuje titul nadobudnutia „druhého“ spoluvlastníckeho podielu žalovaného k sporným nehnuteľnostiam. Na základe toho dospel súd prvej inštancie k právnomu záveru, že pokiaľ bol účastníkom súdneho zmierného výlučne žalovaný a iba on prejavil vôľu nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam ako jeden z dvoch už existujúcich podielových spoluvlastníkov, ktorí predmet spoluvlastníctva nadobudli dedením, nešlo o nadobudnutie „druhého“ spoluvlastníckeho podielu do BSM. Skutočnosť, že časť finančných prostriedkov vynaložených na splnenie povinnosti vyplývajúcej pre žalovaného zo zmierného bola vyplatená z prostriedkov v BSM, je v tomto prípade z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva výlučne žalovaným právne irelevantná. Predmetnú skutočnosť by bolo možné zohľadniť iba pri vyporiadaní v zmysle § 150 Občianskeho zákonníka. Keďže žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že sporné nehnuteľnosti je oprávnená užívať z dôvodu, že v podiele 1/2 patria do BSM žalobkyne a žalovaného, súd prvej inštancie jej neopodstatnenú žalobu v celom rozsahu zamietol.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. decembra 2016 sp. zn. 5 Co 363/2016 napadnutý rozsudok potvrdil podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu zodpovedá napadnuté rozhodnutie zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Žalobkyňa k veci samotnej neuviedla v odvolaní žiadne také skutočnosti, s ktorými by sa nevyrovnal už súd prvej inštancie, prípadne ktoré by boli spôsobilé viesť k inému vyhodnoteniu skutkového stavu a následne k odlišným právnym záverom. Vzhľadom na to, že už súd prvej inštancie sa náležite vyrovnal so všetkými námietkami obsiahnutými neskôr v odvolaní žalobkyne, odvolací súd nepovažoval odvolanie za dôvodné. So zreteľom na to prvoinštančný rozsudok potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Podľa jej presvedčenia spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Za podstatnú z hľadiska týchto ustanovení označila otázku, „či sa v prípade nadobudnutia vlastníckeho práva na základe zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva medzi jedným z manželov a treťou osobou, v prípade, ak druhý z manželov nie je spoluvlastníkom a tak ani účastníkom takéhoto konania, takto nadobudnutý podiel stáva súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov za predpokladu, že na vyplatenie tohto podielu tretej osobe boli použité prostriedky patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov“. Podľa názoru žalobkyne pri takomto nadobudnutí nejde o zákonnú výnimku z nadobudnutia vecí do BSM uvedenú v § 143 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa pri riešení predmetnej otázky odklonil od právneho záveru vyjadreného v judikáte R 49/1973 a tiež viacerých rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky, Ústavného súdu Českej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Súd v danom prípade prehliadol, že zákon preferuje nadobúdanie vecí do BSM a že vôľa jedného z manželov je pri tom irelevantná. V danom prípade boli pri nadobudnutí „druhého“ spoluvlastníckeho podielu sporných nehnuteľností splnené všetky zákonom stanovené predpoklady pre ich nadobudnutie do BSM (vec, ktorá je spôsobilým predmetom BSM, bola nadobudnutá jedným z manželov v čase trvania manželstva za finančné prostriedky patriace do BSM, a to právnym titulom, ktorý nevyklučuje nadobudnutie vecí do BSM). Podľa presvedčenia žalobkyne sa teda „druhý“ spoluvlastnícky podiel sporných nehnuteľností stal - bez ohľadu na vôľu žalovaného a tiež zápis vlastníctva v katastri - predmetom BSM žalobkyne a žalovaného. Táto skutočnosť oprávňuje žalobkyňu, aby sporné nehnuteľnosti užívala. Súd preto založil svoje rozsudky na nesprávnom závere o neopodstatnenosti jej žaloby. Z týchto dôvodov žiadala zrušiť odvolací aj prvoinštančný rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobkyňa podala v tomto prípade zmätočný opravný prostriedok, ktorý je podľa jeho názoru potrebné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení,

že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

11. Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 CSP. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v

ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

12.2. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

12.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu).

13. So zreteľom na dovolaciu argumentáciu žalobkyne je potrebné uviesť, že ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (§ 421 ods.1 písm. a/ CSP) vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017). Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 113/2017 vychádza zo širšie chápaného obsahu pojmu „ustálená rozhodovacia prax“ tak, že jeho súčasťou sú tiež právne závery vyjadrené v rozhodnutiach, ktoré boli v minulosti ako judikáty publikované v oficiálnych informačných médiách vydávaných vtedajšími inštitúciami stojacimi na vrchole sústavy všeobecných súdov. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 79/2017 najvyšší súd uviedol, že „vzhľadom na teritoriálnu pôsobnosť CSP možno pod pojmom dovolací súd rozumieť len Najvyšší súd Slovenskej republiky, a nie aj Najvyšší súd Českej republiky“. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 129/2017 k tomu dodal, že rozhodnutia súdov iných štátov, a teda aj Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, nespádajú pod pojem rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

14. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 123/2017 vysvetlil, že súčasná existencia predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 a/ a c/ CSP sa navzájom vylučuje. Nemožno totiž odôvodňovať prípustnosť dovolania tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustálená a zároveň, že je dovolacím súdom riešená rozdielne“ [poznámka: sťažnosť, ktorá bola podaná proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu, odmietol ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 644/2017)]. Vec prejednávajúci senát, ktorý sa stotožňuje s týmto právnym názorom, nadväzujúc naň dodáva, že pokiaľ procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tvrdiac, že určitá právna otázka už bola dovolacím súdom vyriešená a zvolené riešenie sa stalo súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“, od ktorej sa odvolací súd odklonil (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), je len logické, že zároveň nemôže úspešne argumentovať tým, že tá istá otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo že je rozhodovaná (riešená) rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

15. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP). V danom prípade je z rozhodujúceho (obsahového, v texte dovolania zreteľne dominujúceho) hľadiska zrejmé, že dovolateľka pri vyvodzovaní prípustnosti jej dovolania kladie dôraz na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP argumentujúc tým, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky odklonil od jej riešenia, ku ktorému

dospel najvyšší súd v judikáte R 49/1973. Pri posudzovaní jej dovolania podľa § 124 ods. 1 CSP je zrejmé, že odkaz žalobkyne na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je kategorický a v dovolaní je uplatnený podľa všetkého z dôvodu nie dostatočnej dostupnosti k informáciám umožňujúcim zistenie rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Dovolací súd preto skúmal prípustnosť dovolania žalobkyne len podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16. Žalobkyňa v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnu otázku, riešením ktorej sa odvolací súd - podľa jej názoru - odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a označila aj príslušné rozhodnutie najvyššieho súdu a v ňom vyjadrené právne závery, od ktorých sa podľa jej presvedčenia odvolací súd odklonil.

17. Vzhľadom na relevantné vymedzenie právnej otázky (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) pristúpil dovolací súd v ďalšom k skúmaniu, či procesne prípustné dovolanie žalobkyne je zároveň dôvodné. Podľa právneho názoru dovolateľky spočíva napadnutý rozsudok (pri riešení otázky vymedzenej v dovolaní) na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

18. V zmysle § 432 ods. 1 CSP možno dovolanie prípustné podľa § 421 CSP odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19. Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

20. V zmysle § 143 Občianskeho zákonníka v BSM je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka.

21. Právna veta judikátu R 49/1973, na ktorý poukazuje žalobkyňa za účelom doloženia prípustnosti jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a tiež dôvodnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku (§ 432 ods. 1 CSP) znie: „Ak je účastníkom zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu nehnuteľnosti ako nadobúdateľ spoluvlastník tejto nehnuteľnosti, potom k prevodu tohto podielu netreba súhlasu ostatných spoluvlastníkov nehnuteľnosti, a to ani vtedy, keď sa stane zmluvou prevedený podiel v dôsledku ustanovení Občianskeho zákonníka o BSM predmetom BSM nadobúdateľa a jeho manžela“. Z odôvodnenia tohto judikátu vyplýva právny záver vtedajšej inštitúcie stojacej na vrchole sústavy všeobecných súdov, v zmysle ktorého tento dôsledok (t.j. nadobudnutie vecí do BSM) nevyplýva zo zmluvných prejavov, ale priamo zo zákona a bez zreteľa na to, či ho manželia zamýšľajú a či nie. Práve tak, ako manželia nemôžu vytvoriť BSM, ak na to nie sú zákonné predpoklady, nemôžu jeho vznik ani vylúčiť, ak na to zákonné predpoklady sú. Z ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka vyplýva, že v BSM je všetko, čo niektorý z manželov nadobudol (nie teda len čo manželia nadobudli spoločne). Aj keď teda podľa zmluvy je nadobúdateľom iba jediný z manželov, stane sa nadobúdaná vec bez zreteľa na znenie zmluvy predmetom BSM, pokiaľ pravda nie je kupovaná z peňazí, ktoré sú majetkom len jedného z manželov.

22. Právne závery vyjadrené v uvedenom judikáte sú naďalej aktuálne a dovolací súd na ne berie zreteľ aj v preskúmanom prípade, pričom akcentuje, že rozhodujúci právny následok, ktorým tu je nadobudnutie vecí do BSM, nastáva ex lege (§ 143 Občianskeho zákonníka) nezávisle od vôle alebo zámerov nadobúdateľa a tiež bez ohľadu na to, že účastníkom právneho úkonu, ktorým sa nadobúda spoluvlastnícky podiel je iba jeden z manželov.

22.1. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je žiadny dôvod, aby sa to, čo platí pre nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu kúpnu zmluvou, nevzťahovalo na nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu v zmysle dohody spoluvlastníkov o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva alebo na nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu v zmysle súdom schváleného zmiernu - z hľadiska nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu tu nie je žiadny vecný rozdiel. Právna konštrukcia BSM je založená na pozitívnej definícii (čo patrí do BSM) a negatívnej definícii (čo do BSM nepatrí). Ustanovenie § 143 Občianskeho zákonníka z BSM vylučuje (iba) veci získané dedičstvom alebo darom, ďalej veci, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a veci vydané v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka. V stanovisku R 42/1972 bol vyslovený záver, že pri nadobudnutí vecí z prostriedkov patriacich jednak do BSM, jednak do osobného majetku niektorého z manželov, sa takto nadobudnuté veci stávajú predmetom BSM bez ohľadu na rozsah použitých prostriedkov z BSM. Súdna prax dospela tiež k záveru, že do BSM nepatrí ani vec (tzv. surogát) získaná napríklad kúpou alebo výmenou za prostriedky patriace do oddeleného majetku jedného z manželov. Avšak sama skutočnosť, že podľa zmluvy o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nadobudol vec (spoluvlastnícky podiel na veci) len jeden z manželov, neznamená, že by takto nadobudnutá vec nepatrila do BSM. Ide o obdobnú situáciu, ako v prípade, keď zmluvu o odplatnom nadobudnutí majetku uzavrie len jeden z manželov.

22.2. Ak teda podľa dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, ktorá bola uzavretá medzi jedným z manželov a treťou osobou, nadobudol spoluvlastnícky podiel tento manžel, stáva sa ním nadobudnutý spoluvlastnícky podiel (bez zreteľa na to, že nadobúdateľ v takejto dohode prejavil vôľu nadobudnúť do vlastníctva celú vec), za ktorý bola podľa ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplatená finančná náhrada, predmetom BSM (pravda, za predpokladu, že táto náhrada bola vyplatená aspoň sčasti z finančných prostriedkov manželov v BSM). To isté platí v prípade, že k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva došlo súdnym zmiernom uzavretým v zmysle § 99 Občianskeho súdneho poriadku.

23. V danom prípade súdy vychádzali z toho, že spoluvlastnícky podiel 1/2 sporných nehnuteľností nadobudol žalovaný počas trvania manželstva titulom jeho dohody so sestrou, ktorá bola obsiahnutá v súdnom zmierni. V konaní nebolo sporné, že v zmysle tejto dohody vyplatil žalovaný svojej sestre finančnú čiastku, na úhradu ktorej boli použité prostriedky patriace do BSM žalobkyne a žalovaného. So zreteľom na právne úvahy vyjadrené vyššie v spojitosti s judikátom R 49/1973 najvyšší súd dospel k záveru, podľa ktorého skutočnosť, že žalobkyňa nebola účastníčkou súdneho konania, v priebehu ktorého žalovaný prejavil vôľu nadobudnúť spoluvlastnícky podiel 1/2 sporných nehnuteľností a v nadväznosti na to došlo k uzavretiu predmetného súdneho zmiernu, nevyklučuje nadobudnutie tohto spoluvlastníckeho podielu do BSM žalobkyne a žalovaného.

24. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, v zmysle ktorého dovolateľka opodstatnene tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP) v právnej otázke ňou nastolenej.

25. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu (ako súvisiace tiež uznesenie súdu prvej inštancie o náhrade trov odvolacieho konania) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

26. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

27. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.